

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

2025-05-28 Nr. NV-1196

VYRIAUSYBĖS IŠVADA Nr.: TAP-25-538(2) TAIS-25-7072(3)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO, MAISTO ŪKIO IR KAIMO PLĖTROS ĮSTATYMO NR. IX-987 2, 3, 4, 8, 10 IR 13 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIV-3115 3, 4, 5, 6 IR 7 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-265, LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ĮSTATYMO NR. I-446 2, 7, 32, 41, 45, 49, 50, 51 IR 52 PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIV-3116 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-266, LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO PASKIRTIES ŽEMĖS ĮSIGIJIMO ĮSTATYMO NR. IX-1314 4 IR 5 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIV-3117 1 IR 2 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-267, LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKESČIO UŽ APLINKOS TERŠIMĄ ĮSTATYMO NR. VIII-1183 9 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIV-3118 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-268, LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO IR MIŠKININKYSTĖS PASLAUGŲ TEIKIMO PAGAL PASLAUGŲ KVITĄ ĮSTATYMO NR. XI-2411 2 IR 4 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIV-3123 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-269		
	Rengėjas <i>Žemės ūkio ministerija</i>	Svarstyta <i>Pasirenkama</i> ☒ TAP ☐ Nesvarstyta 2025-05-27	Siūloma <i>Pasirenkama</i> ☐ Svarstyti TAP ☒ Svarstyti LRV posėdyje (A dalyje) ☐ Gražinti tobulinti
Pateikimo Seimui terminas 2025-05-26			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Seimo narių R. Žemaitaičio, R. Puchovič, T. Sadauskio, M. Gedvilo, D. Varno, P. Dargio, T. Domarko, K. Neimanto, A. Gedvilo, K. Biliaus, A. Skardžiaus, D. Petkevičienės, L. Šukytė-Korsakės, R. Šukio, V. Juciaus, D. Žebelienės inicijuotomis pataisomis siūloma atlikti aukščiau nurodytų įstatymų pakeitimus, susijusius su juridinio asmens teisinės formos pasikeitimu – patikslinti nuostatas vietoj jose vartojamo pavadinimo „*akcinė bendrovė*“ Žemės ūkio duomenų centras“ įrašyti „*valstybės įmonė*“ Žemės ūkio duomenų centras“.

VĮ Žemės ūkio duomenų centras (toliau – VĮ ŽŪDC) yra valstybės valdoma įmonė, kurios savininko teisės ir pareigos įgyvendina Žemės ūkio ministerija ir kuriai yra pavestos įstatymuose numatytos funkcijos. Pagrindinė veikla yra valstybės informacinių išteklių – 7 registrų ir 10 valstybės informacinių sistemų, kurių tvarkytoju paskirtas VĮ ŽŪDC, administravimas, tobulinimas bei duomenų teikimas. 2024-11-12 Seimui priėmus įstatymų pakeitimus, kurie turi įsigalioti 2025-07-01, numatyta, kad įstatymuose nustatytas funkcijas vykdys ne VĮ ŽŪDC, o teisės aktų nustatyta tvarka į kitą teisinę formą pertvarkyta įmonė – AB ŽŪDC.

Įstatymų projektų aiškinamajame rašte nurodoma, kad įvertinus kylančias rizikas, dėl nuo 2025-07-01 įstatymais pavestų funkcijų vykdymo tęstinumo užtikrinimo, turint siekį išsaugoti valstybės turtą, kurį patikėjimo teise šiuo metu valdo VĮ ŽŪDC ir kuris pertvarkymo į AB ŽŪDC atveju teisės aktų nustatyta tvarka turėtų būti investuotas į AB ŽŪDC, formuojant jos įstatinį kapitalą, taip pat atsižvelgiant į tai, kad dėl panašias funkcijas vykdančios ir veikiančios panašioje veiklos srityje – valstybės įmonės Registrų centro dar nėra priimta sprendimų, nėra išgrynintos veiklos perspektyvos ir pasiūlymai, dėl tiksliausios bei racionaliausios teisinės formos veiklos vykdymui, siūloma atsakyti numatytų pokyčių (teisinių prielaidų sudarymo) nuo 2025-07-01 ir palikti esamą teisinį reguliavimą, kad įstatymuose numatytas funkcijas vykdo VĮ ŽŪDC.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Siūloma **pritarti** įstatymų projektams argumentuojant tuo, kad yra įžvelgiamas poreikis išlaikyti didesnę įmonės valdymo kontrolę, įvertinus Žemės ūkio ministerijos atlikto VĮ ŽŪDC vidaus audito, apėmusio 2024 m. finansinę veiklos ir vidaus kontrolę, rezultatus ir nustačius trūkumų valstybės įmonės veikloje. Esant valstybės įmonės teisei formai, jos vadovą tiesiogiai renka ir skiria valstybės įmonės savininko teisės ir pareigos įgyvendinanti institucija, kuriai valstybės įmonės vadovas tiesiogiai atskaitingas, todėl savininko teisės ir pareigos įgyvendinanti institucija turi daugiau kompetencijų priimti sprendimus dėl įmonės valdymo,

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

gali valstybės įmonės vadovui tiesiogiai nustatyti konkrečius tikslus ir rodiklius, susijusius su finansinių veiklos rezultatų gerinimu ir vidaus kontrolės sistemos stiprinimu. Akcinėse bendrovėse, vadovaujantis Akcinių bendrovių įstatymu, turi būti sudaromas bent vienas kolegialus organas – stebėtojų taryba arba valdyba, kuriems įstatyme nustatyta kompetencija rinkti ir atšaukti bei atleisti iš pareigų, nustatyti atlygį, tvirtinti pareiginius nuostatus, skatinti, skirti nuobaudas akcinės bendrovės vadovui, todėl jis tiesiogiai atskaitingas jį išrinkusiam kolegialiam valdymo ar priežiūros organui ir akcininkai turi mažiau kompetencijų priimti sprendimus dėl įmonės valdymo.

Taip pat įvertinus situaciją, kad įstatymų projektais keičiami 2024-11-12 priimti įstatymai, kuriais sudarytos teisinės prielaidos nuo 2025-07-01 pakeisti VĮ ŽŪDC teisinę formą į akcinę bendrovę, dar neįsigaliojo, išskyrus įstatymų nuostatus, susijusias su jų įgyvendinimu, o VĮ ŽŪDC pertvarkymo į akcinę bendrovę procedūros dar nėra pažengusios, teisės aktų nustatyta tvarka tik įvertintas VĮ ŽŪDC patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kuris teisės aktų nustatyta tvarka turėtų būti investuojamas į akcinę bendrovę, formuojant jos įstatinį kapitalą, todėl galimos rizikos, kad iki 2025-07-01 jos nebus užbaigtos. Atsižvelgiant į tai, taip pat įžvelgiamos galimos rizikos dėl įstatymuose VĮ ŽŪDC pavestų funkcijų vykdymo tęstinumo užtikrinimo, jei iki 2025-07-01 VĮ ŽŪDC nebus pertvarkyta į AB ŽŪDC, kadangi už įstatymuose nurodytų funkcijų vykdymą nuo 2025-07-01 turi būti atsakinga ne VĮ ŽŪDC, o AB ŽŪDC, kuriai, vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymo nuostatomis, turėtų būti skiriamas finansavimas už įstatymuose nurodytų funkcijų vykdymą.

Atsižvelgiant į tai, kad įstatymų projektais siūlomi pakeitimai susiję tik su valstybės valdomos įmonės teisine forma, nesiūlant keisti kito teisinio reguliavimo dėl įstatymuose nurodytų funkcijų vykdymo, manytina, kad tai neturės neigiamos įtakos trečiųjų asmenų teisėtiems interesams ir teisėtiems lūkesčiams, kadangi priėmus įstatymų projektus, įstatymuose nurodytas funkcijas ir toliau atliks VĮ ŽŪDC, kuri įstatymuose nurodytas funkcijas atlieka ir pagal šiuo metu galiojančią teisinį reguliavimą.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

- Nutarimo projektas suderintas be pastabų su Vidaus reikalų ministerija, Aplinkos ministerija, Krašto apsaugos ministerija. Nurodoma, kad Finansų ministerija per nustatytą derinimo terminą išvados nepateikė. Atsižvelgta į Teisingumo ministerijos pastabas atitinkamai patikslinant nutarimo projektą.
- 2025-05-27 tarpinstituciniame pasitarime aptarus klausimo esmę, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos teiktas pastabas nutarimo projektui ir neatsižvelgimo į jas argumentus, buvo pritarta pateiktam nutarimo projektui. Vadovaujantis pasitarime priimtais sprendimais, pakartotinai pateiktas nutarimo projektas, kuris patikslintas (suderintas darbo tvarka) pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės teiktas pastabas.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Siūlytina patikslintą nutarimo projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje (A dalyje).

PAŽYMĄ PARENGĖ

Vaidas Talačka

Ekonomikos politikos grupė, vyresnysis patarėjas